

VARBERGS
KOMMUN

Riktlinje för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och nämndernas över- och underskott

Policy
Program
» Riktlinje
Strategi
Anvisning
Handlingsplan

Beslutad av Kommunfullmäktige	Beslutsdatum och paragrafnummer 2019-04-23	Diarienummer Ks 2019/0080	Dokumentansvarig avdelning Ekonomiavdelningen
---	--	-------------------------------------	---

Innehållsförteckning

Riktlinje för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och nämndernas över- och underskott	3
Inledning	3
God ekonomisk hushållning för Varbergs kommun.....	3
Principer för kommunens finansiella mål	4
Principer för strategiska målområden och prioriterade mål	4
Bedömning av god ekonomisk hushållning	4
Kommunens resultatutjämningsreserv.....	4
Hantering av nämndernas över- och underskott.....	5
Drift	5
Principer för nämndernas resultatreserver	5
Användning av positiv resultatreserv.....	6
Åtgärder vid underskott.....	6
Investeringar	7

Riktlinje för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och nämndernas över- och underskott

Inledning

Kommuner har sedan 1992 års kommunallag trädde i kraft haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. Under år 2000 tillkom balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet att använda en resultatutjämningsreserv (RUR). Samtliga delar av regelverket ska årligen följas upp i årsredovisning och förvaltningsberättelse.

Kommunallagen anger att kommuner ska ha ”en god ekonomisk hushållning” i sin verksamhet, vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt. Lagen innefattar krav på att resurserna i verksamheten används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. Kommunallagen sammanfattar:

- För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.
- För att utjämna svängningar i kommunens intäkter kan kommunen anta regler för hantering av resultatutjämningsreserv.

Denna riktlinje beskriver vad god ekonomisk hushållning betyder för Varbergs kommun och hur kommunens resultatutjämningsreserv ska hanteras. I dokumentet anges även principerna för hantering av nämndernas över- och underskott.

God ekonomisk hushållning för Varbergs kommun

Styrning och ledning i Varbergs kommun utgår från den styrmodell för kommunen som fullmäktige beslutat om. I styrmodellen ges en övergripande helhetsbild av hur verksamheten i kommunkoncernen leds och styrs, hur arbetet planeras och följs upp och vilka krav som ställs på nämnder och bolag.

Genom styrmodellen förtydligas att det är fullmäktiges strategiska målområden och prioriterade mål som tillsammans med fullmäktiges finansiella mål, utgör ramverket för en god ekonomisk hushållning i Varberg.

Målet är att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer.

Principer för kommunens finansiella mål

Ordning och reda i kommunens ekonomi är en förutsättning för en god och hållbar utveckling. En välskött ekonomi skapar trygghet för såväl företag som hushåll och lägger grunden för fler arbeten och en trygg gemensam finansiering av välfärden.

De finansiella målen ska säkerställa att varje generation själv bär kostnaden för den service som den konsumerar. Målen ska därför formuleras så att de genererar ett ekonomiskt resultat som klarar framtida åtaganden såsom pensionskostnader och investeringar och gärna vara utformade som ett genomsnitt över en längre tidsperiod.

De finansiella målen fastställs genom fullmäktiges årliga beslut om budget.

Principer för strategiska målområden och prioriterade mål

Varje mandatperiod beslutar kommunfullmäktige om ett mål- och inriktningsdokument som beskriver den politiska viljeinriktningen för den kommande fyraårsperioden. I dokumentet anges de strategiska målområden och prioriterade mål som kommunkoncernen ska arbeta mot.

De strategiska målområdena ska vara fyra till sju stycken och kan spegla både yttre och inre fokus. Varje strategiskt målområde ska preciseras i ett till tre prioriterade mål som mer konkret beskriver vad som ska uppnås.

Strategiska målområden och prioriterade mål fastställs genom fullmäktiges årliga beslut om budget.

Bedömning av god ekonomisk hushållning

Genom kommunens årsredovisning och delårsbokslut görs en samlad bedömning av om kommunens utveckling ligger i linje med en god ekonomisk hushållning. Strategiska målområden och prioriterade mål följs upp och utvärderas och en finansiell analys av kommunens ekonomiska läge genomförs.

Kommunens resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserven i Varbergs kommun är avsedd att utjämna normala svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna, med syfte att täcka vikande skatteunderlag vid befarad eller konstaterad lågkonjunktur.

Det skall vara överskott under år av god utveckling av skatteintäkterna samt generella statsbidrag och/eller särskilda överskott i verksamheten som reserveras för resultatutjämning, eftersom syftet med utjämningen är att åstadkomma en stabil verksamhet över en konjunkturcykel.

Omvänt skall inte disposition ske för att täcka underskott som uppkommit av andra skäl, till exempel att nämnderna inte hållit tilldelad budgetram. Disposition får inte heller ske för att täcka ett underskott som uppkommit till följd av underlåtenhet att anpassa verksamheten till förändringar av de långsiktiga skatteintäkterna eller förändringar i verksamhetens demografiska målgrupper. Åtgärder måste vidtas för att anpassa kostnader då förändringarna bedöms vara mer än ett år. Disposition får inte heller ske för sänkning av skattesatsen.

Bedömning av när det är hög eller lågkonjunktur, görs genom att väga landets skatteunderlagsutveckling (redovisas av SKL) för budgetåret/bokslutsåret mot det genomsnittliga utfallet för de senaste 10 åren. Är prognosen/utfallet för året under genomsnittet av skatteunderlagsutvecklingen de senaste 10 åren ska det ses som lågkonjunktur och är det över skall det ses som högkonjunktur.

- Resultatutjämningsreserven utgör en del av kommunens egna kapital.
- Reservering till resultatutjämningsreserven får göras om kommunens finansiella mål är uppnådda med ett maximalt belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.
- Ett tak fastställs för hur stort belopp som sammanlagt får finnas i reserven vid utgången av varje redovisningsår. Maximalt 10 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning får avsättas till resultatutjämningsreserven.
- Beslut om att använda medel från resultatutjämningsreserven ska fattas i samband med kommunens beslut om budget, men kan vid behov revideras i samband med beslut om bokslut.
- Vid disponering bör en bedömning göras av när konjunkturen återhämtar sig.
- I budgetbeslutet för kommande årsbudget är ianspråktagande av resultatutjämningsreserven maximerat till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, dock inte mer än vad som är reserverat.
- Kommunfullmäktige skall fatta ett aktivt beslut vid förändring av resultatutjämningsreserven.

Hantering av nämndernas över- och underskott

Drift

I samband med årsbokslut uppvisar nämnderna i regel en viss budgetavvikelse. Denna budgetavvikelse, positiv eller negativ, kan i vissa fall ackumuleras och utgöra en nämnds resultatreserv.

Motivet till att tillåta resultatreserv för nämnderna är att det tydliggör det lokala verksamhetsansvaret och skapar större handlingsfrihet.

Principer för nämndernas resultatreserver

- Över- eller underskott upp till 0,5 procent av fullmäktige beslutad driftsbudget för nämnden överförs regelmässigt till nämndens resultatreserv
- Över- eller underskott som överstiger 0,5 procent av fullmäktige beslutad driftsbudget för nämnden hanteras enligt följande:
 - nämnden ansvarar för att fastställa överskottet och framföra begäran till kommunstyrelsen om överföring till resultatreserv

- överföring av överskott till resultatreserven förutsätter att nämnden bedrivit en ändamålsenlig verksamhet och att överskottet beror på egen effektivisering eller besparing
- underskott balanseras regelmässigt såvida det inte beror på särskilda eller extraordinära händelser utanför nämndens kontroll
- beslut om överföring av över- och underskott tas i samband med beslut om årsredovisningen
- Taket för nämndens resultatreserv är 3 procent av fullmäktige beslutad driftsbudget för nämnden, dock lägst 2 mnkr.
- Negativ resultatreserv ska vara återställd inom tre år

Användning av positiv resultatreserv

- Användning av ackumulerade överskott beslutas av nämnd upp till 0,5 procent av fullmäktige beslutad driftsbudget för nämnden. För de nämnder där 0,5 % av beslutad driftsbudget understiger 2 mnkr, får nämnden ändå besluta om användning upp till detta belopp.
- Om mer än 0,5 procent av beslutad driftsbudget önskas utnyttjas ska nämnden begära detta hos kommunstyrelsen. För de nämnder där 0,5 % av beslutad driftsbudget understiger 2 mnkr, ska nämnden vid disponering av mer än 2 mnkr begära detta hos kommunstyrelsen.
- Nämndens begäran till kommunstyrelsen sker i samband med att nämnden beslutar om underlag till kommunens budget för kommande planperiod, alternativt i samband med nämndens beslut om tertialrapport, delårsrapport eller årsbokslut.
- Inom ramen för årets budget reglerar nämnderna själva verksamheter med över- respektive underskott.
- Om kommunstyrelsen bedömer att kommunen som helhet kommer att uppvisa ett negativt resultat kan kommunstyrelsen besluta att inga resultatreserver kan nyttjas därefter
- Ackumulerade överskott kan användas till utveckling av verksamheten, kvalitetsförbättrande åtgärder, utbildningsinsatser och liknande
- Överskott får inte användas så att användningen skapar en annan inriktning och nivå på verksamheten än den som är politiskt beslutad, eller på ett sådant sätt att verksamheten binds vid utgifter som inte är finansierade inom ram.
- Ekonomikontoret ska meddelas inför beslut i nämnden om användning av positiv resultatreserv, enligt punkterna ovan.
- Efter beslut i nämnden eller i kommunstyrelsen reglerar ekonomikontoret nämndens budget och kommunens budgeterade resultat i enlighet med beslutet.

Åtgärder vid underskott

Om en nämnd prognostiserar eller konstaterar ett underskott ska detta anmälas till kommunstyrelsen i samband med nämndens beslut om tertialrapport eller delårsrapport. Nämnden ska vidta åtgärder för att uppnå ekonomisk balans och presentera för kommunstyrelsen hur det negativa resultatet ska återställas.

Investeringar

Investeringsobjekt med av fullmäktige beslutad total projektkalkyl om budgeteras regelmässigt. Överföring av investeringsmedel mellan åren sker om:

- projektet blivit tidsmässigt förändrat
- nämndens prognos för projektet i sin helhet inte överstiger den av fullmäktige beslutade projektkalkylen (projekt med prognos som överstiger beslutad projektkalkyl hanteras enligt kommunstyrelsens delegeringsförteckning)

Ombudgeteringen verkställs av ekonomikontoret.

Löpande investeringar, där medel avsätts årligen, ombudgeteras regelmässigt.